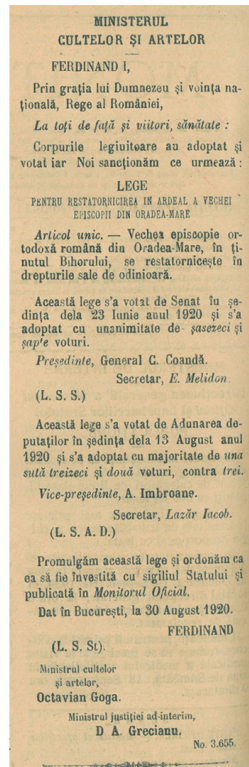

Documentar: 100 de ani de la reînființarea Episcopiei Oradiei

Duminică, 30 august 2020, se vor împlini 100 de ani de la reînființarea Episcopiei Oradiei prin decretul semnat de Regele Ferdinand I.

Anul 2020 este unul aniversar pentru eparhie din mai multe motive: Se împlinesc 340 de ani de la prima atestare documentară oficială a Episcopiei Oradiei și 325 de ani de la menționarea ei în Diploma Împăratului austriac Leopold I.

Vă propunem o incursiune în istoria Episcopiei Oradiei, în următorul text semnat de Pr. Cristian Rus, Consilier cultural al eparhiei:

O sută de ani de la reînființarea Episcopiei Oradiei – 30 august 1920

În anul Domnului 2020 Episcopia Ortodoxă Română a Oradiei se află la binecuvântat ceas aniversar, împlinindu-se 100 de ani de la reînființarea Eparhiei, în 1920, prin Decretul Regal semnat de Regele Ferdinand I Întregitorul la 30 august. Tot în acest an se împlinesc 340 de ani de la prima atestare documentară oficială a Episcopiei Ortodoxe a Oradiei, în anul 1680, dar și 325 de ani de la menționarea Episcopiei Ortodoxe a Oradiei și a Ierarhului ei de atunci, Efrem, în Diploma Împăratului austriac Leopold I din anul 1695.

Când trupele austriece au eliberat Oradea de sub stăpânirea turcească, în anul 1680, în Oradea exista un sigur episcop, cel ortodox, ce rezida aici dinainte de menționarea sa în documentele imperiale austriece, iar Părintele Academician Profesor Mircea Păcurariu avansează ipoteza că ar fi vorba de Episcopul Ștefan al Lipovei, care și-a mutat reședința de la Lipova la Oradea.

Împăratul Leopold I al Imperiului Habsburgic a emis, la 4 martie 1695, o Diplomă de conferire a privilegiilor ilirice, prin care a fost acordată libertate de manifestare deplină credinței ortodoxe în teritoriile eliberate de sub stăpânirea islamică, document în care este recunoscută existența Episcopiei Ortodoxe a Oradiei și Agriei, și în care este menționat numele Episcopului titular de atunci, Efrem (Banianin sau Veniamin) al Oradiei și Agriei.

După arhipăstoria Episcopului Petru Hristofor, ultimul Episcop al Oradiei cunoscut cu numele din secolul al XVIII-lea, care a fost hirotonit de către Sfântul Ierarh Antim Ivireanul și trimis să păstorească la Oradea, autoritățile habsburgice nu au mai permis rezidarea permanentă a unui episcop ortodox în Oradea, fără însă a desființa Episcopia Ortodoxă a Oradiei, astfel încât, vreme de două secole, până în anul 1920, Ierarhii de la Arad au preluat păstoria credincioșilor bihoreni, petrecând în fiecare an câteva luni de zile la Reședința Episcopală din Velența Oradiei, timp în care hirotoneau preoți, efectuau vizite canonice în parohii și oficiau sfințirea bisericilor.

A fost nevoie de o îndelungată așteptare, timp de mai bine de două veacuri, și de un efort susținut al clerului și credincioșilor ortodocși din Bihor pentru ca reînființarea Episcopiei Ortodoxe a Oradiei să fie posibilă.

Arhimandritul Roman Ciorogariu, vicar eparhial din 1917 la Oradea și viitor Episcop al Oradiei, cel dintâi după reînființare, a participat la actul Marii Uniri de la Alba-Lulia împreună cu numeroși preoți și credincioși din Bihor, însă românii din aceste părți nu s-au putut bucura de Marea Unire de la 1 decembrie. Abia după cu

eliberarea Oradiei de sub stăpânirea comunistă maghiară de către Armata Română condusă de generalul Traian Moșoiu, în ziua Sfințelor Paști din anul 1919, 20 aprilie, contextul devine favorabil pentru a duce la bun sfârșit și idealul bisericesc al credincioșilor ortodocși bihoreni: restatornicirea Episcopiei Oradiei.

Cu ocazia vizitei Suveranilor români la Oradea, din 23 mai 1919, Arhimandritul Roman Ciorogariu a prezentat această doleanță seculară a românilor bihoreni. Regele Ferdinand a promis atunci că: „Episcopia Orăzii Mari se va înființa mai curând decât credeți”.

Odată cu semnarea Tratatului de pace de la Trianon, 4 iunie 1920, care a consfințit la nivel internațional decizia de unire a provinciilor românești proclamată la 1 decembrie 1918 la Alba-Iulia, a fost deschis drumul reactivării vechii Episcopii Ortodoxe a Oradiei.

Demersurile susținute cu înflăcărare n-au rămas fără răspuns deoarece, la 23 iunie, respectiv 13 august 1920, în Senatul României și în Camera Deputaților a fost votată „Legea pentru restatornicirea în Ardeal a vechei Episcopii din Oradea-Mare”, fiind apoi promulgată în ziua de 30 august 1920 prin înaltul Decret Regal emis de către Regele Ferdinand I Întregitorul. Legea avea un singur articol cu următorul conținut: „Vechea episcopie ortodoxă română din Oradea-Mare, în ținutul Bihorului, se restatornicește în drepturile sale de odinioară”.

Pentru Biserica Ortodoxă și poporul dreptmăritor din Bihor, ziua de 30 august 1920 a rămas pentru totdeauna ca o duminică a Învierii, după secole de încercări și privațiuni. În această luminoasă zi, în România reîntregită, Episcopia Oradiei s-a reactivat prin Decret Regal, fiind prima Episcopie care a luat ființă pe pământul românesc după recunoașterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române, ca cel dintâi rod al acesteia.

S-au scurs, așadar, o sută de ani în care clerul și poporul dreptcredincios din Bihor, în frunte cu Întâistătători rânduți de Providență la fruntariile de vest ale țării, au mărturisit fără întrerupere „legea românească”, atât în perioade de libertate, dar și în mijlocul vitregiilor vremii. Au fost o sută de ani de mari și frumoase realizări, de lupte, jertfe, umilințe, eforturi și biruințe în păstrarea cu sfințenie a credinței dreptmăritoare și a tezaurului tradițiilor spirituale românești, clădite pe temelia reînființatei Eparhii Ortodoxe Române a Oradiei.

REGELE TUTUROR ROMÂNILOR

Ferdinand I
15 oct. 1922

basilica.ro